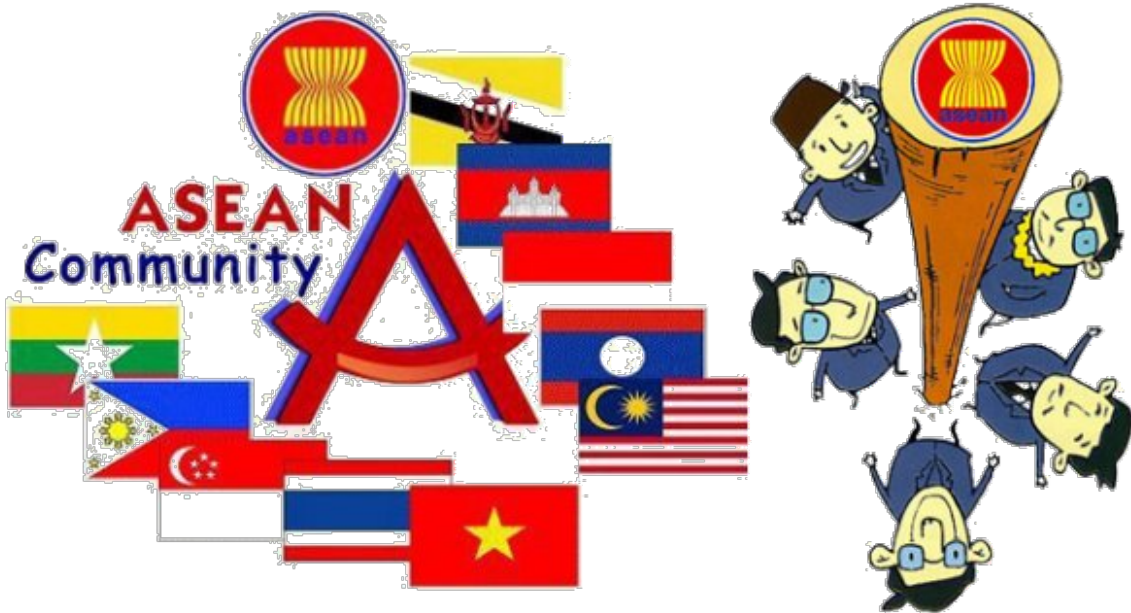




คู่มือ

การเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์

เข้าสู่ประชาคมอาเซียน



คณะกรรมการจัดการความรู้ กลุ่มสาขาวิชานิเทศศาสตร์

COMM. ARTS RANGERS (CAR)

ประจำปีงบประมาณ 2558

บทนำ

คณะกรรมการจัดการความรู้ของกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ หรือมีชื่อเรียกของกลุ่มว่า ชุมชนนักปฏิบัติ “COMM. ARTS RANGERS” (CAR) ได้ตั้งความรู้ที่ต้องการสำหรับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย โดยสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของสวนสุนันทา และมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า “เป็นนักปฏิบัติ ถนัดวิชาการ เชี่ยวชาญการสื่อสาร ชำนาญการคิด มีจิตสาธารณะ”

ชุมชนนักปฏิบัติ COMM. ARTS RANGERS ได้ดำเนินงานจัดการความรู้ผ่านขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ จนได้เทคนิคและกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน 5 ด้านคือ 1) การพัฒนาตนเอง 2) อาจารย์ผู้สอน 3) กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 4) หลักสูตร และ 5) มหาวิทยาลัย ซึ่งเทคนิคต่างๆ นี้ผ่านการแบ่งปัน การเรียนรู้ด้วยวิธีการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเสวนา เพื่อนช่วยเพื่อน รวมทั้งความรู้ที่ได้จากประสบการณ์หรือความรู้ฝังลึกจากสมาชิกชุมชนนักปฏิบัติ COMM. ARTS RANGERS การถอดบทเรียนออกมาในรูปแบบสรุปสาระ

ชุมชนนักปฏิบัติฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเทคนิคการพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะเป็นประโยชน์ในกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมของนักศึกษา การจัดทำโครงการสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อไป

ประชาคมอาเซียน

AEC เป็นการพัฒนามาจากการเป็น สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ก็ได้เข้าเป็นสมาชิก ตามด้วย 2538 เวียดนาม ก็เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมา 2540 ลาวและพม่า เข้าร่วม และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากร รวมกันเกือบ 500 ล้านคน

จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ต.ค. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community:AEC)
2. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Socio-Cultural Pillar)
3. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (Political and Security Pillar)

คำขวัญของอาเซียน คือ “ One Vision, One Identity, One Community.” หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม

เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2552 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมายและมีองค์กรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558

ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียน รวม 10 ประเทศได้แก่ ไทย พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา บรูไน

สำหรับเสาหลักการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ภายในปี 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ อย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้นต่อมาในปี 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้า

ในอนาคต AEC จะเป็นอาเซียน+3 โดยจะเพิ่มประเทศ จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เข้ามาอยู่ด้วย และต่อไปก็จะมีการเจรจา อาเซียน+6 จะมีประเทศ จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และ อินเดียต่อไป

มหาวิทยาลัยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดี่ยว เอกลักษณ์เดี่ยว และประชาคมเดี่ยว เพื่อความเจริญมั่นคงของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ ภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2. ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ด้วยการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประชาคมอาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษา ด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกๆระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในประชาคม

เทคนิคการเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ชุมชนนักปฏิบัติ COMM. ARTS RANGERS (CAR) ได้รวบรวมความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเทคนิคการเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์เข้าสู่ประชาคมอาเซียนจาก 1) ระหว่างสมาชิกในกลุ่มผ่านการเล่าเรื่องกับกลุ่มและบันทึกเรื่องเล่า 2) ระหว่างสมาชิกในกลุ่มกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งก็คือผู้ใช้บัณฑิตนิเทศศาสตร์ 3) ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและเทคนิคการพัฒนา นักศึกษาของกลุ่ม (CAR) ในปีที่ผ่านมา และ 4) เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านการพัฒนานักศึกษาให้ได้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ นำไปสู่วิธีการพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์เข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถดำเนินการได้ใน 5 ประเด็นหลักดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาตนเอง

การกระตุ้นการพัฒนาตนเองให้กับนักศึกษานิเทศศาสตร์ ควรมุ่งเน้นพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านความรู้

นักศึกษานิเทศศาสตร์ต้องมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ที่มา หลักการพื้นฐานของประชาคมอาเซียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจ และอธิบาย รวมถึงนำความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้ยังควรมีความเข้าใจและสามารถบูรณาการหลักการของศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในส่วนของหลักสูตรหมาย หลักการจัดการมาประยุกต์ใช้ มีความรู้ในแนวกว้างในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียน และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ กับการทำงานได้

1.2 ด้านทักษะ / กระบวนการ

มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้น ศึกษา และ ประเมินสารสนเทศเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะกับการแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักการทางนิเทศศาสตร์ที่ได้เรียนมาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

1.3 ด้านเจตคติ / ทศนคติ

สามารถทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กรที่ไปปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในองค์กรและกับบุคคลทั่วไป มีภาวะผู้นำ นอกจากนั้นนักศึกษานิเทศศาสตร์ยังต้องมีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเองวิชาชีพและสังคม แสดงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติหน้าที่ด้วย

คุณธรรมและจริยธรรม เคารพในระเบียบและกฎเกณฑ์ขององค์กรและสังคม รวมถึงเคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2. อาจารย์ผู้สอน

การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษานิเทศศาสตร์ นอกจากการกระตุ้นการพัฒนาตนเองให้กับนักศึกษาเองแล้ว การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนเองก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาในส่วนกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ทั้ง 3 ด้านที่ได้กล่าวไปแล้วนั่นเอง ซึ่งการเตรียมความพร้อมในส่วนอาจารย์ผู้สอน สามารถทำได้ดังนี้

- 2.1 ใช้หนังสือ ตำราภาษาต่างประเทศ
- 2.2 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 2.3 ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย
- 2.4 แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับต่างประเทศ
- 2.5 ใช้ประสบการณ์ในการวิจัย

3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่ากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษานอกจากการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว ควรมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนให้กับผู้เรียนด้วย การเตรียมความพร้อมนักศึกษานิเทศศาสตร์เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก็เช่นกัน ซึ่งชุมชนนักปฏิบัติ COMM. ARTS RANGERS ได้สรุปกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่จำเป็นจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

- 3.1 ค่ายอาเซียน
- 3.2 ทักษะศึกษา
- 3.3 ฝึกรอบรม
- 3.4 แลกเปลี่ยนนักศึกษา

4. หลักสูตร

ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งคือหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ต้องมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 4.1 ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง

4.2 เพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ

ควรเพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษให้ครอบคลุมทักษะทั้ง 4 ประการในการสื่อสาร นั่นก็คือการพูด ฟัง อ่าน และเขียน

4.3 สร้างศักยภาพพร้อมแข่งขัน

4.4 เพิ่มวิชาอาเซียน

5. มหาวิทยาลัย

หน่วยใหญ่ที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคือมหาวิทยาลัย โดยนโยบายที่จำเป็นอันจะช่วยส่งเสริมให้การเตรียมความพร้อมของนักศึกษานิเทศศาสตร์เข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้เป็นอย่างดี มีดังต่อไปนี้

5.1 ตั้งหน่วยงานสนับสนุนองค์ความรู้ด้านอาเซียน

5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

5.3 ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่อาจารย์

ทั้งนี้แนวทางต่างๆ ดังกล่าว จะช่วยส่งผลให้บัณฑิตนิเทศศาสตร์มี**คุณลักษณะที่พึงประสงค์**ดังนี้

1. เรียนรู้ไว

2. มีทักษะการสื่อสารแบบเล่าเรื่องได้ดี

3. สามารถทำงานเป็นทีม ที่มีผู้ร่วมทีมจากหลากหลายเชื้อชาติ

4. การบริหารและจัดการทรัพยากร

5. มีความคล่องแคล่วในการสื่อสารด้วยภาษาต่างชาติ

6. เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร

7. ติดตามข่าวสารสังคมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีความรู้ และเท่าทันต่อความเป็นไปในสังคมโลก

8. มีความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

9. รักการอ่าน มีความเป็นพหุสูตร

จากการดำเนินงานจัดการความรู้ของกลุ่มการจัดการความรู้ COMM. ARTS RANGERS จนได้เทคนิค และกระบวนการพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ให้มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ทางชุมชน นักปฏิบัติฯ คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเทคนิคและกระบวนการดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์ในกระบวนการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมของนักศึกษา การจัดโครงการของกลุ่มสาขาวิชานิเทศศาสตร์และกลุ่มสาขาอื่นๆ รวมทั้งนำไปสู่การพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ให้มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของหน่วยงาน การศึกษาอื่นๆ ต่อไป
